

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 28. března 2023 ve věci č. 34467/15 – *Sârbu proti Rumunsku*

Senát čtvrté sekce jednomyslně rozhodl, že právo stěžovatele na soukromý život ve smyslu článku 8 Úmluvy nebylo porušeno, když jeho odsouzení za korupční trestnou činnost bylo založeno na nahrávkách pořízených tajnou kamerou připevněnou k psacímu peru, které policie objevila v zajištěném počítači spoluobžalovaného při vyšetřování jiného trestného činu. Námitku porušení požadavku na projednání věci v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy Soud odmítl pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel byl zaměstnán u finanční správy. Z titulu své funkce byl oprávněn provádět kontroly obchodních společností a ověřovat, jestli řádně plní své daňové povinnosti. V době rozhodných událostí byli již stěžovatel a jeho kolega I. D. vyšetřováni pro podezření z korupce. V prosinci 2010 zahájil policejní orgán úkony trestního řízení kvůli podezření, že stěžovatel a I. D. souhlasili s přijetím úplatku výměnou za to, že při kontrole vyměří L. E., jednateli obchodní společnosti, nižší daň, než která by měla být odvedena. V rámci vyšetřování L. E. doznal, že se předmětný skutek stal tak, jak byl popsán obžalobou. Součástí vyšetřovacího spisu byly i dvě nahrávky, které L. E. pořídil v červnu 2009. Tyto nahrávky dokumentovaly průběh jeho rozhovorů se stěžovatelem a I. D. během kontroly v sídle dotyčné obchodní společnosti, kde měly strany uzavřít dohodu. K pořízení audiovizuálního záznamu L. E. použil miniaturní videokameru, která byla zabudována do psacího pera. Orgány činné v trestním řízení nahrávky objevily v počítači L. E. při vyšetřování jiného trestného činu, jehož se měl dopustit. Trestní soud předložil nahrávky k forenznímu zkoumání znaleckému ústavu. Z jeho zprávy vyplynulo, že byly autentické a že nevykazovaly žádné známky pozdější manipulace. Stěžovatel byl odsouzen za korupci k podmíněčnému trestu odnětí svobody v trvání tří let.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

A. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1 ÚMLUVY

Stěžovatel tvrdil, že řízení bylo nepřiměřeně dlouhé. Zejména upozorňoval na dílčí průtahy při vyhotovování písemného odůvodnění rozsudku. Vláda namítala, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy není použitelný na stádium řízení, v němž se pouze čeká na vyhotovení písemného odůvodnění rozsudku. Dále tvrdila, že tato námitka je nepřijatelná z důvodu nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, protože stěžovatel neusiloval vnitrostátně o odškodnění.

V nedávné věci Soud dospěl k závěru, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy je v aspektu práva na projednání věci v přiměřené lhůtě použitelný i na fázi řízení po ústním vynesení rozsudku, kdy se čeká na jeho písemné vyhotovení (*Mierlă a ostatní proti Rumunsku*, č. 25801/17 a 2 další, rozhodnutí ze dne 17. května 2022, § 83). Dále připomněl, že ve věci *Brudan proti Rumunsku* (č. 75717/14, rozsudek ze dne 10. dubna 2018, § 88–89) shledal, že účastníci řízení, kteří mají za to, že se jim nedostalo spravedlnosti v přiměřené lhůtě, mají v rumunském právním řádu k dispozici účinný kompenzační prostředek nápravy, který jsou od března 2015 povinni čerpat. V červenci 2015, kdy se stěžovatel obrátil na Soud, již tento opravný prostředek vstoupil ve všeobecnou známost, a proto Soud dovodil patřičné důsledky z toho, že se k němu stěžovatel neuchýlil. Námitku nepřiměřené délky řízení tudíž prohlásil za nepřijatelnou pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

B. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 8 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že došlo k porušení jeho práva na respektování soukromého života z důvodu použití nezákonných audiovizuálních záznamů pořízených spoluobžalovaným L. E. jako stěžejních důkazů, které přispěly k jeho odsouzení.

a) K přijatelnosti

Podle vlády nebyl článek 8 Úmluvy na věc stěžovatele *ratione materiae* použitelný, protože se předmětné nahrávky netýkaly jeho soukromého, nýbrž profesního života. Soud se touto otázkou v minulosti již zabýval a vysvětlil, že pojem „soukromý život“ může zahrnovat i profesní činnost (např. *Bărbulescu proti Rumunsku*, č. 61496/08, rozsudek velkého senátu ze dne 5. září 2017, § 71). Stěžovatel brojil proti použití tajně pořízených nahrávek, které byly později užity v trestním řízení proti němu. Skutečnost, že tyto nahrávky nepořídily úřady, ale spoluobžalovaný, nemůže být rozhodující. Soud ostatně dříve vztáhl článek 8 Úmluvy i na nahrávky pořízené soukromými osobami (*López Ribalda a ostatní proti Španělsku*, č. 1874/13 a 8567/13, rozsudek velkého senátu ze dne 17. října 2019, § 93, kde zaměstnavatel nechal prostřednictvím kamer sledovat zaměstnance supermarketu podezřelé z krádeží). V projednávané věci navíc nebylo pochyb o tom, že byl zaznamenán obraz i hlas stěžovatele, tedy jeho osobní údaje, které podléhají ochraně článku 8 Úmluvy. Nahrávky byly pořízeny spoluobžalovaným a uloženy na jeho počítači, dokud k nim obžaloba nezískala přístup při zajištění a prohlédání přístroje v rámci vyšetřování jiné trestné činnosti. Tyto nahrávky byly posléze připuštěny jako usvědčující důkaz proti stěžovateli. Soud přitom v minulosti rovněž dovodil, že použití důkazů získaných v důsledku tajného sledování na pracovišti může představovat zásah do práva na respektování soukromého života (tamtéž, § 91). V projednávané věci byl tedy článek 8 Úmluvy použitelný.

b) K odůvodněnosti

Použitím dotčených nahrávek v trestním řízení proti stěžovateli došlo nepochybně k zásahu do jeho práva na respektování soukromého života.

Otázka zákonnosti zásahu byla předmětem podrobného zkoumání ze strany vnitrostátních soudů. Ty shledaly, že trestní řád umožňuje použití nahrávek pořízených třetí osobou coby důkazu, pokud se nahrávky týkají rozhovorů této osoby, kterážto podmínka byla v dané věci splněna. Soud nespatořoval důvod tyto závěry vnitrostátních soudů zpochybňovat.

Soud aproboval i tvrzení vlády, že zásah sledoval legitimní cíl v podobě ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, jelikož nahrávky byly použity v trestním řízení týkajícím se korupce ve veřejném sektoru.

Zbývalo tedy posoudit, zda byl zásah rovněž nezbytný v demokratické společnosti neboli přiměřený k dosažení deklarovaného cíle. Soud připomněl, že nahrávky byly pořízeny vlastními technickými prostředky obžalovaného L. E., nikoli s přispěním orgánů činných v trestním řízení. Ty je objevily až s odstupem času v jeho počítači, který mu byl zabaven při domovní prohlídce v rámci vyšetřování jiné trestní věci. Záznamy se týkaly dvou jednorázových a časově omezených rozhovorů se stěžovatelem, který tudíž nebyl vystaven neustálému nebo dlouhodobému sledování. Zásah do jeho soukromého života byl v tomto ohledu nižší intenzity. Trestní řízení navíc poskytovalo stěžovateli dostatečné záruky. Stěžovatel argumentoval především nezákonností nahrávek. Soudy se touto výhradou pečlivě zabývaly, vysvětlily, proč nejde o nezákonné důkazy, které by musely být vyloučeny z dokazování, a své závěry precizně odůvodnily. Nahrávky byly předmětem forenzního zkoumání, aby se vyloučily jakékoliv pochybnosti o jejich autenticitě a riziko, že s jejich obsahem mohlo být manipulováno. Stěžovatel žádné konkrétní obavy v tomto duchu nepředložil. Soud tedy nezjistil nic, co by nasvědčovalo tomu, že zásah do soukromého života stěžovatele nebyl omezen na to, co bylo za daných okolností skutečně nezbytné, a že nebyl doprovázen dostatečnými zárukami proti svévoli. Porušení článku 8 Úmluvy tudíž neshledal.